

קובלנה פלילית פרטית

הכלל הוא שהמדינה היא המאשימה במשפט פלילי והתובע הוא נציג מטעמה. לכלל הזה ישנו חריג שנקרא "קובלנה פלילית" או בשמה הנוסף "קובלנה פלילית פרטית". חוק סדר הדין הפלילי מתיר לאדם פרטי לפתוח בהליכים פליליים נגד אדם אחר בעבירות מסוימות באמצעות הגשת קובלנה לבית משפט השלום, שיש לו סמכות מקומית לדון בה. ההליך מתנהל לפי סדרי הדין הפלילי ומטרתו להביא להרשעתו הפלילית של הנאשם ולהעמידו בפני סיכון עונשי גבוה בהתאם לחוק העונשין, לדוגמא: השתת מאסר בפועל, מאסר על תנאי, קנס, עבודות שירות, שירות לתועלת הציבור, הותרת רישום פלילי ועוד. כל זאת בשונה מתביעה אזרחית שנועדה להעניק סעד כספי בלבד לתובע. משרדנו מעניק ייעוץ וייצוג משפטי לאלו המעוניינים להגיש קובלנה פלילית פרטית נגד אדם וכן מייצג נפגעי עבירה בפני בית המשפט בקובלנה שהוגשה כנגד הפוגע.

מהי קובלנה פלילית פרטית?

כאמור אדם פרטי יכול לפתוח בהליכים פליליים נגד אדם אחר באמצעות הגשת קובלנה המשמשת [כתב אישום](#), כאשר מגיש הקובלנה (התובע) נקרא "קובל" ואילו הנתבע נקרא "נקבל" או נאשם". הזכות להגיש קובלנה בעבירה מן העבירות המנויות בתוספת השנייה לחוק סדר הדין הפלילי נוסח משולב תשמ"ב 1982, אינה מותנית בהסכמה של הרשויות לחקור או להעמיד לדין, אלא זו זכות עצמאית של כל אדם שרשאי לעשות בה שימוש גם אם הוחלט שלא לפתוח בחקירה פלילית וכן לא להגיש כתב אישום על-ידי הרשויות.

הכללים והחוקים וכן המינוחים המקצועיים כלל אינם משתנים, פרט לחילופי התפקידים במערכה. לדוגמא: השכן שלכם הוא הנאשם, בעבירה של מעשה ונדליזם (השחתת רכוש), צילמתם אותו פוגע ברכבכם במזיד ובמתכוון ואתם יודעים כי אם תפנו למשטרה, גם אם תבואו עם ראיות, "יטפלו" בכם ובו למראית עין ויסגרו במרבית המקרים את התלונה בשליחת מכתב לשני הצדדים בעניין סגירת התיק מחוסר עניין לציבור. במקרים מעין אלה בחר המחוקק לאפשר לכם להגיש קובלנה פלילית נגד האדם שפגע ברכושכם. ככלל, כאמור המדינה היא המאשימה והיא זו שאוכפת את החוקים שנעברו כנגד אזרחיה, שכן לה היכולת והאמצעים הדרושים לקיים חקירה פלילית מעמיקה ולאחריו הליך משפטי מורכב. במקרה של הגשת קובלנה פלילית, אתם למעשה לוקחים על עצמכם את תפקיד החוקר והתובע ויכולים לנהל נגד אדם שפגע בכם הליך פלילי לכל דבר ועניין שבסופו בית המשפט יחליט על סמך ניהול התיק האם אתם צודקים ואם כן איזה עונש ראוי להשית על הנאשם, זאת בהתאם לנהוג בסדרי הדין הפליליים.

עם זאת, למדינה שמורה הזכות ליטול לידה את ניהול התביעה בקובלנה, תוך 15 ימים מיום שקיבלה לידה העתק של הקובלנה מבית המשפט. במצב מעין זה, השליטה בניהול הקובלנה עוברת לידי פרקליט מטעם המדינה שרשאי להחליף את הקובלנה בכתב אישום פלילי מטעמו והקובל כבר לא צד לדין.

ניסוח הקובלנה

דין הקובלנה כדין כתב אישום ולכן הוראותיו של החסד"פ חלות גם על קובלנה פלילית בשינויים המתחייבים. על כתב האישום להיות מורכב מ-4 חלקים עיקריים:

- 1. פרטים מזהים** - פרטי הנאשם ומענו, שם בית המשפט שאליו מוגש כתב האישום וציון מדינת ישראל כמאשימה או שם הקובל ומענו בקובלנה פלילית פרטית.
- 2. עובדות כתב האישום** - זהו לב ליבו של כתב האישום ובו פירוט אודות סיפור המעשה המתאר את העובדות שלטענת התובע מקימות את העבירה נשוא כתב האישום.
- 3. סעיפי החיקוק** - הוראות החיקוק מפרטות את העבירות המיוחסות לנאשם על-ידי ציון סעיפי החוק הקובעים אותן.
- 4. רשימת עדי התביעה** - זהות האנשים המהווים עדים מטעמה של התביעה, באמצעותם תנסה היא להוכיח את מעשיו של הנאשם בהתאם לעובדות כתב האישום.

נגד מי לא ניתן להגיש קובלנה פלילית?

1. עובדי מדינה

לא ניתן להגיש קובלנה פלילית נגד עובד מדינה בשל מעשה שעשה תוך מילוי תפקידו, אלא בהסכמת היועץ המשפטי לממשלה. השיקול שלא לאפשר קובלנות נגד עובדי מדינה הוא למנוע הגשת קובלנות טורדניות כנגד עובדי מדינה על מנת שלא ללחוץ עליהם שיפעלו בדרך מסוימת, אם על מנת לנקום בהם על דבר שעשו (או לא עשו) ואם בשל כל סיבה אחרת שקשורה לתפקידם.

2. קטינים מתחת לגיל 14

בהתאם לסעיף 15 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) לא ניתן להגיש קובלנה נגד קטין בשל עבירה אשר בשעת ביצועה טרם מלאו לו 14 שנים, זאת מתוך ההנחה שניהול משפט נגד קטין בגיל כה צעיר עלול לגרום לו לנזקים נפשיים.

3. חבר כנסת

לאחרונה אושרה בכנסת הצעת חוק לפיה לא ניתן יהיה להגיש קובלנה פלילית פרטית נגד חבר כנסת. משמעות הדבר היא שהליך פלילי נגד חבר כנסת יוכל להיפתח רק על ידי המדינה.

מעצר נאשם בעקבות הגשת קובלנה פלילית

הכלל הוא שלבית המשפט שדן בקובלנה יש סמכויות רגילות הנתונות לו בהליך פלילי, בין היתר הוא מוסמך להורות על החזקת נאשם במעצר עד תום ההליכים בהתאם לסעיף 21א לחסד"פ. יחד עם זאת, על בית המשפט לשקול את בקשת המעצר בזיהרות רבה מפאת הפגיעה בחירותו של הנאשם.

ביטול קובלנה ופיצויים

דין חזרה מקובלנה שהוגשה כדין חזרה מכתב אישום. אולם בשונה ממשפט פלילי רגיל, דין ביטולה של קובלנה **עקב קבלת טענה מקדמית** - הוא זיכוי וזכותו של הנקבל לפיצויים והוצאות לפי סעיף 80 לחוק העונשין.

העבירות בהן ניתן להגיש קובלנה פלילית

סעיף 68 לחוק סדר הדין הפלילי מאפשר לכל אדם להגיש קובלנה פלילית פרטית כלפי אדם אחר וזאת בהתאם לרשימה סגורה של עבירות המפורטות בתוספת השנייה לחוק. מדובר בעבירות מסוג עוון שהעונש המקסימאלי לאדם העובר עליהן הוא עד שלוש שנות מאסר (כגון: איומים, תקיפה, הסגת גבול, פגיעה בקניין רוחני, גרימת נזק לרכוש, לשון הרע, פגיעה בצנעת הפרט, גרימת מטרדים ועוד) ואשר עניינם לציבור קטן יחסית בעוד שיש להם עניין משמעותי באופן אישי.

את הקובלנה הפלילית יש להגיש לבית משפט השלום וההליך ינוהל על ידי הקובל או על ידי עורך דינו. יש לציין כי בית המשפט יתייחס ברצינות רבה יותר לקובל אשר מלווה בעורך דין מקצועי ופועל בהתאם הנורמות המקצועיות המקובלות ולא מנהל את ההליך בעצמו, גם אם הוא מבין ומכיר את רזי החקירה וההליכים המשפטיים ואף יוכל להגיע להסדר הרצוי בדבר הענישה כלפי הנאשם, מהר יותר מאשר הקובל יעשה את כל העבודה בעצמו מבלי להיעזר בסיוע משפטי מקצועי בהליך.

1. העבירות הבאות לפי חוק העונשין, תשל"ז-1977:

- כניסה בכוח למקרקעין (סעיף 189)
- אחיזת מקרקעין בכוח (סעיף 190)

- עבירות איומים (סעיף 192)
- מהומה ועלבון במקום ציבורי (סעיף 194א)
- העלבת אדם במקום ציבורי (סעיף 194ב)
- השחתת מקרקעין (סעיף 196)
- מלאכות פוגעות (סעיף 223 - הקמת רעש או הפצת ריחות פוגעים או מזיקים)
- עבירת פציעה (סעיף 334)
- שימוש ברעל מסוכן (סעיף 336)
- תקיפה סתם (סעיף 379)
- תקיפה הגורמת חבלה של ממש (סעיף 380)
- הסגת גבול כדי לעבור עבירה (סעיף 447 - זולת אם נעברה העבירה כשהעבריין נושא נשק חם או קר)
- היזק לרכוש בזדון (סעיף 452)
- כניסה לשטח חקלאי (סעיף 494)
- גילוי סוד מקצועי (סעיף 496)
- **כל אלה ולמעט עבירות כאמור, שנעברו כלפי בן משפחה; לענין זה, "בן משפחה" - הגדרתו בחוק למניעת אלימות במשפחה, תשנ"א-1991;**

2. עבירת לשון הרע, בניגוד לחוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1965. במרבית המקרים עבירות לשון הרע מגיעות לכדי תביעה אזרחית ובה הן מסתיימות. אולם, לשון הרע יכולה להוות אף עבירה פלילית שדינה הוא עד שנת מאסר ועקב כך גם רישום פלילי. לפי סעיף מספר 68 לחוק סדר דין פלילי ניתן גם להגיש קובלנה פלילית באופן פרטי נגד אדם שהוציא דיבתו של אדם אחר. כידוע, תביעות פליליות מנוהלות כמעט תמיד על ידי המדינה כנגד נאשמים, אך במקרה זה מדובר בהליך פלילי שלא המדינה מנהלת אותו אלא הנפגע באמצעות עורך דינו. חשוב להבין שכאן עוברת התביעה למגרש אחר וחמור בהרבה, ולו מפני שהליכים אלו כוללים רישום פלילי. הרישום ילווה את האדם לאורך שנים רבות, יהווה כתם אישי, ואף יעמיד בפניו מכשולים כגון בקבלה למקומות עבודה, או איסור על עיסוק במקצועות מסוימים. הסיבה שבגללה מתנהלת קובלנה זו באופן פרטי ולא מצד המדינה, היא שמבקרים אלו לא קיים לרוב עניין ציבורי מהותי בהענשת מפרסם הדברים. יחד עם זאת, אין בכך לומר שלא צפויים עונשים מרתיעים במידה שהצד השני יוכיח את התנאים המצטברים לעבירת לשון הרע.

3. עבירות לפי חוק למניעת מפגעים, תשכ"א-1961, בסייגים האמורים בסעיף 11 לחוק האמור;
4. עבירות לפי סעיף 63 לחוק אוויר נקי, התשס"ח-2008, בסייגים האמורים בסעיף 70 לחוק האמור;
5. עבירות לפי סעיף 61(ג), (ד) ו-(ה) לחוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007;
6. עבירות לפי סעיף 3 לפקודת סימני סחורות;
7. עבירה לפי סעיף 23(1) לחוק הגנת הצרכן, תשמ"א-1981, מחמת הפרה של סעיפים 17 או 18 לחוק האמור או של צו שניתן לפי סעיף 17 האמור;
8. עבירות לפי סעיף 60 לפקודת סימני מסחר [נוסח חדש], תשל"ב-1972;
9. עבירות בשל העברת חזקה, סיוע לקבל חזקה וקבלת חזקה, לפי סעיף 108 לחוק הגנת הדייר [נוסח משולב], תשל"ב-1972;
10. עבירות לפי חוק הבחירות לכנסת [נוסח משולב], תשכ"ט-1969;
11. עבירות לפי חוק הרשויות המקומיות (בחירות), תשכ"ה-1965;
12. עבירות לפי חוק הבחירות לגופים ציבוריים, תשי"ד-1954;
13. עבירות לפי פקודת הידיעות הטלגרפיות לעתונות;
14. עבירות לפי חוק הגנת הפרטיות, תשמ"א-1981;
15. עבירות לפי חוק שמירת הנקיין, תשמ"ד-1984, בסייגים האמורים בסעיף 21א לחוק האמור;
16. עבירה לפי סעיף 2 לחוק מניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, תשמ"ח-1988, בסייגים האמורים בסעיף 8 לחוק האמור;
17. עבירה לפי סימן א1 לחוק המים, תשי"ט-1959;
18. עבירה לפי חוק איסוף ופינוי פסולת למיחזור, תשנ"ג-1993, שנעברה ברשות היחיד של הקובל;
19. חוק צער בעלי חיים, תשנ"ד-1994, בסייגים האמורים בסעיף 15 לחוק האמור;
20. חוק החומרים המסוכנים, תשנ"ג-1993, בסייגים האמורים בסעיף 15 לחוק האמור;
21. עבירה לפי סעיף 204 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965, בנוגע להתקנת צלחת קליטה

כמשמעותה בפרק ב'2 סימן ב' לחוק הבזק, תשמ"ב-1982, ובסייגים האמורים בסעיף 266ב; 22. עבירה לפי **חוק הגבלת הפרסומת למוצרי טבק לעישון**, תשמ"ג-1983, בסייגים האמורים בסעיף 11א;

באילו עבירות לא ניתן להגיש קובלנה פלילית?

כאמור זכותו של אדם לפתוח בהליך פלילי נגד אדם אחר צומצמה לרשימה סגורה של עבירות פליליות המפורטות בתוספת השניה לחסד"פ. בעבירות חמורות יותר מסוג "פשע" וכן בעבירות שבסמכות בית משפט מחוזי, המחוקק הפקיד את הסמכות לניהול ההליך הפלילי בידי המדינה וזאת מכיוון שלרוב מדובר בעבירות שנושאות אופי ציבורי והמדינה היא זו שאמונה בראש ובראשונה על איפתן של עבירות אלה על מנת ולאפשר קיום חיים תקינים במדינה המודרנית, תנאי שיש בו כדי להמשיך ולהצדיק את קיומה.

ניהול הקובלנה באופן עצמאי או באמצעות עורך דין

קובל רשאי לנהל את הדיון בקובלנה בעצמו או באמצעות עורך דין שיבחר לייצגו. אם בית המשפט סבור שהקובל לא מסוגל לנהל את הדיון בקובלנה בעצמו מטעם זה או אחר או שהוא סבור שהוא מנהל את הדיון באופן טורדני, הוא רשאי להפסיק את הדיון ולהורות לקובל למנות לעצמו עורך דין שימשיך בניהול הקובלנה במקומו.

ערעור על החלטה בקובלנה

דין פסק דין בקובלנה כדין פסק דין בכתב אישום רגיל ולכן את הודעת הערעור יש להגיש תוך 45 ימים מסיום ההחלטה בבית המשפט בערכאה הדיונית.

חשיבות הסיוע בעורך דין פלילי לניהול קובלנה פלילית או הגנה מפניה

קיימת חשיבות אמיתית לנהל את הליך הקובלנה הפלילית באמצעות עורך דין מנוסה, דווקא משום שבידיו הכלים לבדוק תחילה האם יש תשתית עובדתית מספקת לפתיחה בקובלנה, וכן מחזיק הוא בבקיאות המשפטית והניסיון שיאפשרו לו להחליט באשר לניהול הקו המשפטי הראוי להשגת התוצאה הרצויה.

משרדנו מספק ייעוץ וייצוג משפטי ללקוחות המגישים קובלנות נגד אנשים שפגעו בהם וכן מן הצד האחר - מגן על אלו המתמודדים עם קובלנה שהוגשה נגדם. משרדנו עוסק בתחום הקובלנות מזה תקופה ארוכה ובכך שומר נאמנה על הזכויות והאינטרסים של לקוחותיו תוך לחימה עיקשת, רציפה ובלתי מתפשרת במנגנונים השונים עד לכיבוש היעד לשביעות רצונם. במידה ואתה מעוניין להגיש קובלנה פלילית נגד אדם או שאתה מתמודד עם קובלנה שהוגשה נגדך פנה ללא דיחוי להתייעצות עימנו בטלפון **052-6885006** או [השאר פרטים](#) ונשמח לסייע ולהציע לך מענה ופתרונות מקצועיים בהתאמה אישית. הפניה אינה כרוכה בהתחייבות כל שהיא מצדך. סודיות מלאה מובטחת.

{*:fast_contact}